Cyfoeth Naturiol Cymru
Natural Resources Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Y Rhaglen Diwygio Mynediad

Papur Bwriad y Polisi: Grŵp Arbenigol 2

Hyblygrwydd ar Lwybrau Cyhoeddus

OGL © Hawlfraint y Goron 2021 WG42943 ISBN Digidol 978-1-80195-703-8

Cyflwyniad

Mae Llywodraeth Cymru yn datblygu opsiynau i ddarparu mynediad ehangach at gefn gwlad, at ddibenion hamdden.

Mae'r papur yn amlinellu nodau cyffredinol Grŵp Arbenigol 2 o ran datblygu argymhellion ar gyfer newidiadau deddfwriaethol ac eraill yn y dyfodol o ran hawliau tramwy cyhoeddus.

Y Cefndir

Yn 2017, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad ar Reoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy (SMNR). Roedd yn cynnwys diwygiadau arfaethedig yn ymwneud â mynediad i gefn gwlad.

Roedd dull y Llywodraeth o weithredu cynigion Mynediad SMNR, yn dweud:

- Bod ein Polisi Adnoddau Naturiol yn dangos bod atebion sy'n seiliedig ar natur yn gallu gwella iechyd corfforol a meddyliol. Dyna pam ein bod yn ymrwymedig, fel Llywodraeth, i gynyddu mynediad i gefn gwlad a mwynhad pobl ohono er mwyn iddynt elwa ar y manteision iechyd a llesiant sy'n gallu deillio o fod yn yr awyr agored.
- Bod cefn gwlad hygyrch yn cefnogi ein hymdrechion i hybu Cymru fel cyrchfan twristiaeth.

Ar 4 Ebrill 2019, cyhoeddodd y Dirprwy Weinidog Tai a Llywodraeth Leol Ddatganiad Ysgrifenedig yn nodi ymateb y Llywodraeth i gynigion mynediad ym Mhennod 4. Yn y datganiad hwn, nodwyd saith cynnig yr oedd angen eu hystyried yn fanylach o ran y ffordd y dylid bwrw ymlaen â nhw.

Ymrwymodd y Dirprwy Weinidog i sefydlu Grŵp Cynghori ar Ddiwygio Mynediad (ARAG) a fyddai'n cynnwys Grŵp Llywio a tri Grŵp Arbenigol i ystyried y cynigion hyn ymhellach ac i argymell ffyrdd o'u gweithredu.

Bwriad Polisi'r Rhaglen Diwygio Mynediad

Bwriad polisi cyffredinol y rhaglen ddiwygio yw gwella mynediad i hamdden awyr agored gan ddefnyddio'r rhwydwaith hawliau tramwy cyhoeddus a thir mynediad agored er mwyn cefnogi polisïau Llywodraeth Cymru mewn meysydd megis iechyd y cyhoedd a thwristiaeth. Bwriad y diwygiadau yw rhoi mwy o fynediad i'r awyr agored ar gyfer amrywiaeth eang o weithgareddau, ac i wella'r prosesau sydd ynghlwm ar hyn o bryd wrth weinyddu a rheoli hawliau tramwy a thir mynediad.

Rôl ARAG yw ystyried yn fanwl sut y dylid gweithredu'r newidiadau mwy sylweddol i hawliau mynediad a symleiddio'r ffordd y caiff mynediad cyhoeddus ei gofnodi, ei gynllunio a'i newid.

Bwriad y Polisi ar gyfer Grŵp Arbenigol 2

Cylch gwaith Grŵp Arbenigol 2 yw ystyried yn fanwl y dulliau posibl o gyflawni bwriad y diwygiadau isod, fel y'u datblygwyd o gynigion 10, 17 a 21 yn dilyn yr ymgynghoriad ar SMNR. Bwriad cyffredinol y polisi ar gyfer Grŵp Arbenigol 2 yw:

- **Cynyddu amrywiaeth y gweithgareddau y mae hawl gan y cyhoedd ymgymryd â nhw ar lwybrau troed cyhoeddus; a**
- **Gwella prosesau a lleihau baich gweithdrefnol wrth reoli gwyriadau dros dro, cau dros dro a rheoli stoc o ran hawliau tramwy cyhoeddus.**

Mae hyn wedi'i rannu'n ddau lif gwaith:

Diwygiad 2A - Ehangu gweithgareddau ar lwybrau troed cyhoeddus

Rhoi hawl i'r cyhoedd feicio a marchogaeth ar lwybrau troed, gan ddarparu mwy o gyfleoedd i feicwyr a marchogwyr i gael mynediad i'r awyr agored.

Diwygiad 2B - Darpariaeth dros dro i hwyluso cau dros dro a rheoli stoc ar CRoW

Gwella prosesau a lleihau'r baich sy'n gysylltiedig â darpariaethau dros dro i hwyluso cau dros dro a rheoli stoc ar lwybrau troed cyhoeddus a llwybrau ceffylau. Hefyd, i ganiatáu mwy o hyblygrwydd o ran rheoli stoc ar hawliau tramwy cyhoeddus ac mewn mannau cyfagos iddynt gan wneud y rhwydwaith yn fwy hygyrch ar gyfer y cyhoedd.

Bydd y Grŵp Arbenigol yn ystyried goblygiadau a phroblemau gweithredu'r diwygiadau uchod, yn nodi’r rhwystrau rhag cyflenwi ac yn cyflwyno opsiynau o ran sut i oresgyn y rhwystrau hynny.

Bwriad y diwygiadau hyn yw cefnogi nodau'r Rhaglen Diwygio Mynediad a bydd yn gosod y sylfeini ar gyfer y canlynol:

- Rhwydwaith Hawliau Tramwy y gellir ei addasu'n haws i:
    - Ganiatáu rheoli da byw yn fwy hyblyg
    - Bodloni anghenion cerddwyr, marchogwyr, beicwyr, pobl ag anableddau ac eraill sydd â phroblemau symudedd
    - Ystyried addasiadau rhesymol sy'n ofynnol dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 ac a ddarperir ar eu cyfer drwy BS 5709.
- Proses sy'n defnyddio adnoddau'n fwy effeithlon ar gyfer gwyro dros dro a chau dros dro ar Hawliau Tramwy Cyhoeddus.

Themâu trawsbynciol

Yn ei waith, dylai'r Grŵp Arbenigol ystyried, cyn belled ag y gallai, y goblygiadau mewn perthynas â materion allweddol eraill gan gynnwys o ran mynediad cyfartal i'r cyhoedd, sicrhau hamdden cyfrifol, statws gweithgareddau hamdden masnachol a rôl fforymau mynediad lleol o fewn cyd-destun y diwygiadau hyn. Hefyd, dylai ystyried y cysylltiadau â diwygiadau eraill sy'n cael eu hystyried o fewn y Rhaglen Diwygio Mynediad ehangach a ffrydiau gwaith eraill Llywodraeth Cymru, megis Diwygio Rheoli Tir.

Yr hyn y gellir ei gyflawni a'r amserlen

Bydd y Grŵp Arbenigol yn cael y dasg o greu'r allbynnau canlynol a byddant yn cael eu drafftio gan ysgrifenyddiaeth Cyfoeth Naturiol Cymru yn dilyn pob cyfarfod y Grŵp Arbenigol:-

1. Papur diffinio problemau - Mawrth 2020
2. Papur opsiynau diwygio - Ebrill 2020
3. Adroddiad dadansoddi opsiynau diwygio - Gorffennaf 2020
4. Argymhelliad o'r opsiynau a ffefrir - Tachwedd 2020

Mae manylion y dogfennau uchod a'r prosesau cyfryngol i'w gweld yn y Ddogfen Cychwyn Prosiect.

Egwyddorion Ymgysylltu

Wrth weithio tuag at yr allbynnau hyn, mae disgwyl i aelodau'r Grŵp Arbenigol ymgysylltu'n adeiladol yn unol â'r ymddygiadau a nodir yng Nghylch Gorchwyl y Grŵp Arbenigol.

Dylai'r grŵp ystyried opsiynau gwahanol yn drwyadl ac yn deg gan barchu safbwyntiau a buddiannau gwahanol ar yr un pryd. Dylai'r opsiynau hyn cael eu profi yn unol â'r meini prawf a ddefnyddir gan y Rhaglen Diwygio Mynediad ehangach fel yr amlinellir yn y Cylch Gorchwyl:

a. Graddau mynediad
b. Ansawdd mynediad
c. Parhad
d. Eglurder a Sicrwydd
e. Cost
f. Monitro a Gorfodi
g. Tegwch o ran mynediad
h. Mwy o effeithlonrwydd a thryloywder

Dylid adolygu a blaenoriaethu opsiynau yn ôl teilyngdod gan ystyried eu heffaith ar bob sector.